

afklaring i partiet med udviklingen på arbejdspladserne, kan der nu godt argumenteres for en påfaldende positiv korrelation.

Der er ikke meget egentligt nyt stof i Gravesens afhandling. Han er i denne sammenhæng ikke grundforsker, men benytter den foreliggende empiriske litteratur til at skabe nye perspektiver. Det er lykkedes ganske godt i den foreliggende bog. Tiden må så vise, om det også vil lykkes at vise en fortsat kontinuitet i Socialdemokratiets politik i efterkrigsperioden op til udgangen af 1970'erne.

Mogens Nielsen

Museet for Danmarks Frihedskamp: Registrant for museets dokumentsamling pr. 1. juli 1982 ved JØRGEN BARFOD. København, 1982. 116 s. 50 kr.

Frihedsmuseet har gennem årene oparbejdet en større samling af skriftlige kilder, oprindelig i tilknytning til genstandene, men efterhånden også i form af mere selvstændigt arkivalisk materiale. Samlingen er noget spredt og fragmentarisk, og ikke alt er lige væsentligt. Men særlig interesse samler de mange personlige beretninger fra modstandskampen. Registranten, udsendt i anledning af museets 25 års jubilæum, er derfor en meget velkommen gave til brugerne.

Hans Kirchhoff

BERTIL LUNDEVIK: Solidaritet och partitaktik. Den svenska arbetarrörelsen och spanska inbördeskriget 1936-39. Studia Historica Upsaliensia 114. Uppsala, 1980. 215 s.

Bertil Lundvik har med denne doktorafhandling udfyldt et hul i forskningen om Skandinaviens reaktion på Den Spanske Borgerkrig, 1936-39. Undersøgelsen er et led i et forskningsprojekt om det svenske klassesamfunds funktioner, folkebevægelserne, ved Uppsalas universitet. Det er derfor et hovedproblem for forfatteren at finde ud af solidaritetens forankring i folket.

Temaet om Den Spanske Borgerkrig er velvalgt, for i nyere tid har denne krig mere end andre virket stærkt ind på opinionsdannelsen i lande, der lå begivenhederne geografisk fjernt. Datidens intense magtpolitiske og især ideologiske polarisering er en forklaring herpå. Krigen i Spanien blev af begge parter hurtigt ideologiseret og greb derved ind i alle de samfund, hvor kommunisme, demokrati og fascisme hørte til dagens hidsigt diskuterede emner.

Forfatteren har haft et bredt kildemateriale til sin rådighed, både pressen, de svenske hjælpekomiteers arkiver (dog især i Stockholm og Göteborg) og det svenske udenrigsministeriums arkiv, dog vedrørende det svenske politi kun i form af besvarede spørgsmål. Forfatteren har begrænset sig til at undersøge arbejderbevægelsens bidrag og nævner kun sporadisk den borgerlige presses opfattelse. Årsagen er, at bidragene helt overvejende kom fra arbejderbevægelsen, omend inddragelsen af de borgerliges synspunkter kunne have rejst interessante spørgsmål. Forfatterens anden hovedbegrænsning er, at han holder sig til en undersøgelse af aktørernes normholdninger, dvs. han afstår fra de interessante vurderinger, der kunne fremkomme, hvis de svenske holdninger blev konfronteret med de faktiske forhold i Spanien. Derved går forfatteren glip af en væsentlig dimension. Forfatteren holder sig således meget inden for den svenske ramme. Den grundige behandling af de svenske forhold indbyder til visse sammenligninger med de danske forhold.

Undersøgelsen viser klart, at de svenske og de danske socialdemokrater stod i samme, ubehagelige dilemma: de havde begge regeringsansvar, og måtte således både tænke på